

10

Про
ЧУДА СЪВЯТИХ
Дамазія і Панкратія
II
Дивний сон

— XX —

ЦІНА 10 центів

— XX —

НАКЛАДОМ „РУСЬКОЇ КНИГАРНІ”
850 MAIN ST. WINNIPEG, MAN.

1910

ВИДАВНИСТВО



РУСЬКОЇ КНИГАРНІ



850 Main st.



Winnipeg, Man.

За попереднім надісланєм грошей можна дістати в

Руської Книгарні **850 Main str. Wpg. Man.**

отсеї єї власні виданя:

ДОМАШНІЙ ПИСАР, аб наука писаня листів, як також взори руських і англійських листів у всяких случаях життя а іменно: листи з нотіхою, ушімненєм, подякою, дорадою, як також листи бізнесові, желаня просьби і т. д.

Ся книжка конечно для кожного Русина. В виду сего, що книжка так хосенна, хотіла Руська Книгарня дати можливість кожному купити сю кнпжку і знизла ціну з 50 на 35 центів.

Замовляйте в час, бо незадовго єї не стане на складі.

Ми знаємо, що хто хоче зробити лучше житє ту між чужим, англійским народом, хто не хоче, щоб єго на кождім кроці ошукува-

Про
ЧУДА СЪВЯТИХ
Дамазія і Панкратія
II
Дивний сон

—XX—

Θ ЦІНА 10 центів Θ

—XX—

НАКЛАДОМ „РУСЬКОЇ КНИГАРНІ”
850 MAIN ST. WINNIPEG, MAN.

1910

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

Черенками Рубської Вид. С-ки в Вінніпегу.



Те, що хочу оповісти, було ще в часах, коли творилися чудеса, бо — вірено. Сьогодні, в часах невірства сьвяті не вважають потрібним творити чудес. Бо і для когож? Як котрому з них і прийде иноді охота до — чудес, то на сотку людей, знайдеться завше девятьдесять і девять, що будуть собі се пояснювати причинами природними; а той сотний — от, лінше про не го і не згудувати. Се і найліпшого сьвятого може розлютити. Але приступаю до річи.

Була гарна літна днина. На вежах дзвіниць гомоніли поважно дзвони. Де-які відзивались весело, з гумором, начеб знали, що гумор — се найліпша приправа усього — навіть відпусту. В середині великого костела тиснула ся безчисленна юрба народа. Горою нависав хмарами дим кади-

ла, освітлений лучами сонця, а органи гу-
діли повними акордами, проникаючи сер-
ця вірних. Богато з них прибуло сюда з на-
дією, що сповнять ся їхні бажання, бо ж се
було місце славне відпустами, ціль палом-
ництва від непамятних літ. Приносили во-
ни св. Панкратієви в жертву не лише мо-
литви, кадило і похвальні пісні, але й інші
реальніші дарунки, як прим: срібні серця
які висіли довкола статуї святого, дерева
ні кулі, що завішувано їх як пам'ятку та
свідокство виздоровлення калік і т. п. Пе-
ред святим палахкотіли ряди грубих, за-
копчених свічок: а крім сего, сипало ся
багато-багато таляриків до пушки, яку без
настанно обношувано по церкві із дзвін-
ком. Чимало талярів дістало ся при тім і бо-
гоугодним пан-отчикам на служби божі, в
яких можнаб яснійше і докладнійше вира-
зити просьби і бажання жертводавців

Оті просьби і бажання були — як зви-
чайно — різні. Одні безличні, другі несмілі:
одні слухні і невинні, другі без'основні; о-
дні поважні, другі лицемірні — одним сло-

вом, горох з капустию, заколот такий, що аж у голові крутило ся. Але сьв. Панкратій усього слухав з надземським супокоем, і ані разу не здригнув ся. Вирочім знав, що у тім всім багато було і підхлібства і що йому — по правді сказавши — ані половини з тих похвал не належала ся. Не мав він також — нехай се лишеть ся між нами — і власти такої великої, щоб усе змінювати на ліпше, та усім помагати. Таким робом почав брати ся на способи. Знав з гори, що одні на віки осуджені, а другі — мали за якийсь час дістати ся до неба, але на се повинні були собі заслужити муками, терпінєм. Хибаж і він сам видранає ся без терпінь на сьвятого? Що правда, то мав троха щастя. бо якби так докладно і точно прові-рив його чудеса, то хто зна, як би воно з тим було — от, від часу, до часу, вставив ся там, у горі, за кимось — та на тім і кінець. Але, як лікарєви якому удасть ся штука кількох визначних людейвилічити — набирає великого розголосу і цілий сьвіт вірить, що нема такої недуги, якої він би не

вилічив — таке лучило ся і сьв. Панкратиєви. Інший те саме уміє, або й ліпше, але як вже не ведець ся, то не ведець ся, завше сарака лишить ся в тіни.

Напротив сьв. Панкратія, у другій каплиці, стояв сьв. Дамазий. Бін то саме був сим, якому невелио ся; вічно був самітний забутий — бідний пролэтар. Сумним зором слідив що року юрбу народа, що товпила ся напротив у його конкурента. До него майже ніхто не зближав ся, а як де-хто і підсунув ся, то хиба лише передрімати ся, бо в його каплиці царила невисловлена тишина і холод. Очевидна річ, що се сьв. Дамазия страшенно гнівало. Він багато признавав сьв. Панкратиєви, хоч сей послідний, як цілий довгий рік — не зволив і глипнути на свого сусіда, але чого за багато, то.... таки забагато! Адже і він теж бажав дістати свою пайку. Хибаж і він у людий не сьвятий?...

Пригадував собі добре ті часи, коли то оба із сьв. Панкратиєм сьвіжо вирізьблені і помальовані, опускали робітню монаха-

різьбяр, і як два молоді лікарі очікували на першого пацієнта: дарма, що заглядали за людською істотою „алчущою” помочи, істоти, на якій моглиб попробувати своїх сил. Але щож? До таких молоденьких і свіжо полякерованих святих — ніхто якось не мав довіря. Мусіли оба переживати нечувано довженні часи нудів, поки стемніла на них фарба, та пооблітав місцями по-кост.

В тих часах говорять бувало ранками до себе;

— А що, добре спало ся?

— Спасибі за пам'ять. А як вам, добро дію, сон послужив?...

Вкінці св. Панкрантий зробив кар'єру, а його, Дамазия, забуто — дрімав самітний, вкриваючись кожного дня грубшою поволок-ю пилу та павутина. Колиж його иноді троха і обтріпано, та обтирано, то рішучо не роблено сего задля якоїсь пошани, лише тому, що порядковано цілий дім божий, маєть ся розуміти, з огляду на св. Панкратія, який приспорював костелови

розмірно вилічені доходи.

Гнівало се і смутило дуже добрягу Дамазія. Цілими днями і ночами ломав собі бідняка голову над тим, яким би способом викарабкати ся із сего сумного положення і зробити своєму суперникови конкуренцію?

Та, мовляв, з порожного і премудрій Соломон не нальлє — і йому якось нічого путнього не впадало до голови. Був певний, що лишень чудо велике, публице чудо, моглоб звернути на него людську увагу. Та се була, очевидно, не легка річ, а вдавати ся з тою справою аж до „Найвисшої Інстанції” — якось не мав відваги, ані сьмілости.

Страшно його се злбило, аж фарба на нїм пукала, відпадаючи великими куснями. Щастє, що здоровлю нічо не шкодило; навпаки, чув себе тугим, навіть пил та павутинє не вдїяли нічого, бо бачите, зроблений був із здорового дубового пняка.

Коли так сьв. Дамазій у своїм тихім кутку роздумував, напротив перед його су

перником відбувало ся якраз торжественне богослуженє — нагло приштигулькав до него на кулях жебрак. Мав гідний пожалування вид, голова майже цілком обв'язана і позаліплювана ріжними плястрами, рука на перенасці, піднирав ся кулями і стогнав таким роздираючим голосом, що аж бубнілки з вух вискакували. Ніким неспостережений всовгнүв ся він в затінок сьв. Дамазія. Річ ясна, що у него й думки не було молити ся: от, бажав лише троха відпочати, заперестати йойканя, якого й так тут ніхто не слухав і перелічити без свідків чималу сумку гроша, якого йому сього дні нанесло милосердиє паломників.

Був се найзвичайніший у сьвіті опшуканець: до здорових ніг причіпив кулі, тай цілу стать ужив, щоб відповідала його способови зарібку, який приносив йому далеко більші доходи, ніж усяка чесна праця. Таких, як він було тут більше. Сїв собі у тихім куточку, лічив гроші, а в духу ще й висьмівав ся із сьв. Панкратія та його приклонників.

Чуючи се сьв. Дамазій, закінів цілком оправданим гнівом.

— У моїх очах сновіють ся таке підле обманьство, а я. — тут видно, якась думка шибнула у його голові і то думка не аби-яка, бо з утіхи аж заточив ся. — А колиб так... колиб... — думав собі — почкай драбе собачий!

Якраз в тій хвили жебрак звернув на него голову, впустив у порожню пушку сьвятого фалшивий гріш і сказав:

— Ой бідняго, бідняго — нехайже і тобі здзвонить гріш у пушці. Я і твій побратим — робимо не злі „генешти“ — знаєш чому? Га, бо оба ми, оба пізнали ся на людях, знаємо, як до них брати ся.

— О, почкай лотре! — гримнув обурений сьвятій. — Вже я тобі доїду, почкай! І почав рухати ся та розмахувати, зсуваючись з підстави, аж вкінці бебевхнув на дрімаючого саме жебрака, набиваючи йому крепкого синяка. Себе ані задраснув, бо — як сказано — зроблений був із здоровезного дубового пняка.

Драбуга дуже перестрашив ся, йому здавало ся, що се кара за поповнене що-ї во богохульство. що тут прийшов сам чорт щоб його пірвати до пекла. Тому відрік ся і куль і бандажів, а сам що сил стало, пустив ся на втеки.

Усі люди звернули ся теж з перестрахом в бік, звідки дійшов їх галас, а побачивши сьвятого на землі і добре собі знаного кривого жебрака, нагло уздоровленого — почали з цілих сил кричати: Чудо! чудо над чудами!...

Обступлено жебрака, який оповідав їм дрожачим голосом — бо бояв ся, аби його не побито, колиб отсе довго практиковане опуканьство ввійшло на верх — про свої довголітні муки-терпіння про горячі мольби які заносив до незнакомого собі сьвятого в тій ціли, аби йоговилічив, давши якийсь голосний, видимий знак. І тоді то сьвятий уназ на него, ледво діткнув ся легко його шиї. Про синяка нічого не згадував.

Коли уздоровлений жебрак скінчив своє оповіданє — народ знов став кричати

та вихвалювати сьвіже чудо. Обдарувавши жебрака грішми, звернулись усі вкінці і до сьвятого, що лежав горі плечима на підлозі церкви. Досі про него не подумано — але як то завше буває, що вперед драбів ратують.

Сьвятий Панкратій дивився на усе те з обуренєм. Він сподівався якогось „фігля“, бачучи не раз гнів товариша, але так нагло... Його опущено, бо від тої хвилі ніхто вже ним не інтересувався. Братя наші звернули тепер цілу свою чолобитність в бік нової зорі, що розславила їх монастир по цілій землиці і стала ся неоціненним жерелом доходу. Тут тепер напливали великанські юрби паломників, гуділи органи, по л і . . . золото, клубились хмари кади . . . вятий Дамазий гордий і з повагою приймав дари і поклони. Натомість перед сьв. Панкратієм якось за тихою та похолодніло; як і забрів тут индї який богомолець, то лишень, щоб передрімати ся. І так не минуло і одно літо, а сьв. Дамазий став славним по цілім божім

сьвіті.

Се, очевидно, смутило і гризло добрягу Панкратія; через цілу зиму вибалакував людям, почавши від ідіотів, і з жалю аж вилінив ся, геть обліз із фарби. Напружував цілий засіб своєї інтелігенції, щоби придумати спосіб, — вилізти з фатального положення. Потішав себе лиш тою думкою, що чейже доконче йому впаде щось до голови, заки наблизить ся час нового відпусту.

Думав, штудерував, оказуючи між тим своєму товаришеви-суперникови нечувану погорду. Бож так когось обдерти, ограбити з усього — сеж справді погано і нечесно!...

Журился також і жебрак, бо стало річю ясною, що чудом виздоровів, отже дальша жебранина... просто не малаб місця. Заробив вправді на тім децю гроша, ба, але що опісля буде? До праці не мав найменшої охоти. Рішив однак пробувати й далі щастя, і коли надійшла весна, перебрав ся до непізнання, обандажував старанно голову, справив собі нові кулі і

удав ся до чудотворного місця, притягаючи до себе людей знов серце роздираючим плачем та страшенним йойканєм. Милостині почали сипати ся знов — бс його не пізнали. Вмішав ся в гурт жебраків і поводило ся йому цілком не зле; набрав навіть гумору, а із сьв. Дамазиєм став поводити ся цілком за пан-брат, даючи йому до пізнання, що теперішню славу і цілу кар'єру — завдячує виключно лише йому, отже за те сьв. Дамазий повинен йому віддячувати ся, беручи його в свою спеціальну протекцію.

Сьвятий чуючи оті безличні слова, відвертав ся з обуренєм. Якже се? Він, сьвятий чудотворець, мав щось завдячувати такій голоті?... Соромно йому було, тим більше, що сьв. Панкратій усе підслухував з боку і злобно усьміхав ся.

Та одного разу стало ся таке, що сей ланець-обідранець, змучений, підштитувкав до сьв. Панкратія, кинув йому у порожню пушку гріш, усьміхнув ся іронічно і став забиратись до хвйлевого відночин-

ку. Та сьв. Панкратій закниїв страшеним гнівом, бо пізнав фалшивого діда-жебрака, що спричинив його банкрутство.

— Гм... — подумав сьвятпій — алеж бо я тут абсолютно не бачу иншого виходу, як лише піти слідами Дамазя! Тут розходять ся о чудо! Чудо мусить бути, або..

Не надумуючись довго, перехилив ся і унав просто на живіт діда, зранивши його поважно в голову. Смертельно наполоханий обідранець зірвав ся на рівні ноги і давай на втеки, але зараз таки недалеко ослаблений унав на землю.

— Чудо! Чудо! — кричали паломники. Оточивши закрівавленого жебрака, взяли ся до ратунку та тутже і пізнали його, бо багато людей з минувшого року прибуло і сим разом на відпуст. Коли так ошуканьство вийшло на верх, роз'ярена товпа почала жебрака періщити буками, штовхати кулаками, копати, плювати, почала верещати та проклинати, тягнути його за язик. Обманець рад-не-рад, признав ся до усього; як то він минувшого ро-

ку, по своїм чудотвірнім уздоровленю, бажав взяти ся до роботи, але ніде не міг дістати зняття, а головню тому, що із-за свого попередного довголітнього каліцтва занедбав ся і нічочо не вмів. Тому, хоч болем серця мусів рішити ся просити милостині, удаючи каліку. То тепер має вже й справді рану на нозі, лоб розчереплений і зломане ребро.

Оповіданє сімулянта сокрушило серця богомольців, які й обдарували його відповідно, але про чудо сьв. Панкратія ніхто ані чичиркнув. Бо ніби що то за штука вибити комусь діру в голові і в нозі?... Сеж простий случай... а уздоровленє здорового — чейже годі назвати чудом!... Сьв. Дамазій — го, го: се що пншого!... І полишено сьв. Панкратія на землі.

— Так, так? — думав постогнуючи Панкратий — а здемаскованє драбуги не називаєть ся чудом?... Ну, прошу я кого, іще і милосердиє зняло їх!... І знов застогнав глухо. Сильно потовк ся сердега, сямтам вищербив ся насльідком упадку, бо ба-

чите, виструганий був з немолодої і не
свіжої дубини.

Що даліше діяло ся, котрій святий
творив більші чудеса — про се старі за-
писки нічогосько не згадують.



Дивний сон.

Наче чудо, наче диво
у ночі мені ся снило —
за сім зим би не вновів!...
Як лиш божий настав ранок
й не при думці мні сніданок —
зі сну страх ся розболів;
і як тільки пробудив ся
тяжко-важко прослезив ся

(в голові гей млин шумить)
та так тяжко з ліжка злізти!...
на силу тарахнув віски,
щоби душу покріпить.
Як лиш гальон віски ликнув
сейчас на світ яснійш глипнув
тай хвать сейчас за перо,
щоб за свіжа розписати
та ні крихти не збрехати,
як то в сні отсім було....

Вечером скінчив роботу
(бачте, було се в суботу)
прийшов в хату, поки вмив ся,
взяв я бритви, підголив ся,
повечеряв, помолив ся
тай до сну ся положив.
І заснув я твердо-смачно.
Та тут — аж згадати лячно —
правда се, чи сон дивний?...
не могу вже днесь сказати.
Силою ся, хочу встати
дарма! — я вже не живий...
Сили мене опустили,

не бэсь серце, стоять жи́ли,
тяжкий весь наче земля.
Су́не тихо смерть з косою...
пово́лікла мя з собою —
тай перед суд привела.
Йду і кламцаю зубами: —
Сьвятий Петро брень ключами,
райскі врата вітворив.
А Павло в отсю мінуту
несе книгу сріблом куту
і під ніс мені тикнув.
„Читай земське ко́дло враже
— він до мене басом ка́же —
а то пику ще побю! —
„Бач, харциз там розгуляв ся!
А такой до нас дістав ся —
Хленчи тепер що зварив!”
Страшний страх мене здіймаэ,
кни́га з руки ви́літаэ,
ні́т усе чо́ло залив.
Я знав, що там могло́ бути
в кни́зі сій в срі́бло заку́тіі,
я знав, хоч і не чита́в...
Тут всі сьвяті за сті́л сі́ли

і на місци осудили
пшурнуть мене на спід, в ад.
Хвостаті мя обегупили,
закували руки в зад.
Я скрутив ся — а нуж може
мені отсе ще поможе,
як що рекурс я внесу!...
Плян мій зовсім був хороший
лиш на право треба грошів
а тут я їх не несу...
Що не плакав, не молив ся,
всякий эще наглумив ся
навіть слухать не хотів.
ще і лаять ся почали,
ріжно мя поназивали,
дехто брав ся й до зубів.
Тут рогаті мя впіймали —
лиш в повітря сколисали
і гепнули мене в спід.
Я лиш крикнув: „Горе! — горе!
Аж тут оден як мя впоре
ґралисками в сам жпвіт!...
Як почне мастить що скли
аж ся ґралі поломили —
я ричав неначе бик.
А той бэ-ще й розперезав ся
так, що з ґралів позістав ся
вже саміський лиш патик.

„Щоб знав в друге - промовляю
най хлоп бунтів не здіймаю,
як присудять, що пани!
Тепер підеш зі мною всюди,
Щоб побачив, що за люди
сидять в царстві сатани...”

Йдемо. Де лиш оком глянеш
Страшні муки все доглянеш.
Що нї крок огненна піч.

Страшні сцени перед нами:
горять царі з королями,
почорніли як та ніч.

Смердить страшно від них всюди
таких мук нї раз ще люди
не бачили на землі.

Поставили за провину
усіх лобом у долину
а чобітьми до гори:

А оден з них таки босо.

Дивлюсь ближше — наш Франц
Йосьо

з жидівками маю шлюс.

Царство йому жиди взяли
Фаорита обсмалили
а лоб спухнув як гарбуз.

Так я пішов троха далі
подивить ся на підданих
сих царів і королів.

Відхиляю другі двері,
а там послі-міністери
гейби череда волів.
Тут Содома вже правдива;
кипить смола, огню сила,
скрегіт зубів з духоти.
Оден з другим цанки скаче,
жеруть всі по собаче
а м'явкають як коти.
Відхиляю двері спідні:
там пузаки самі з Відня,
кождий в голос верещить;
щоби Польщу воскресити
і податки підвисшити,
нехай дурний хлоп платить.
Заглядаю в другу клясу,
там рахують польску касу,
кождий в зубах квіт держить;
з каси гроші закрадають
і „zaległość” підвиспають —
Руский хлоп все заплатить!
Відчиняю треті двері:
там старости, комісарі
виють в вовчі голоси.
Тяжку кару в'ни дістали,
що голоси рускі крали
за дреглі і ковбаси.
Йду я дальше, заглядаю

і четверті відхиляю
а тут — самі жандарі....
Повязані ноги, руки
в тяжкі дуби всі закуті
виють, як пси на селі.
Пяті двері відчиняю: —
тут здекутників здибаю
всі в кожухах, в сіраках,
Ноги мають коровячі,
а голови всі конячі,
з подушками у руках.
Приходжу я в шесті двері:
а тут панки, посесори
держать стріли у руках
Голі, босі і обдерті
вганяють ся по всім пеклі
наче зьвірі по лісах.
Разом з ними гакатисти,
економи і лісничі
шиють зі шкір торбинки.
Економи снопи ріжуть
а лісничі дрова гризуть
а всі худі як пеньки.
Тут я добре став глядіти
тай надибав Эзуїтів.
Гризуть книжки, смолу пють
„Наше пісмо наша зэмя
эще Польска нэ згінела”

в один голос усі тнуть.
Семі двері заскрипіли:
тут кацани, москофіли
ъ, ѣ, ы, продають,
як лиш рубля призбирають
сейчас эго закрадають
за „пасобієм” в синод шлють.
Страшні драти в рилах мають.
„Жир вам хруні „порикають
над коритом всі ся бють.
Так зайшов я над границю;
тут чортяка бив керницю,
сейчас мене зупинив
Як мя вріже в потилицю:
аж я бевхнув у керницю
і зі сну ся пробудив.
А як тільки пробудив ся,
трохи вісков покріпив ся
сей час хопнув за перо,
щоби часом не збрехати
людям правду написати —
от й розказав як було.....



ли — той мусить навчитися англійської мови. Руська Книгарня у Вінніпеґу закупила цілий наклад

РУСЬКО-АНГЛІЙСКОГО УЧЕБНИКА

і для вигоди Русинів знизла його ціну з \$1.50 на \$1.00 (одного долара)

Звертайтеся за тим учебником лиш до Руської Книгарні, бо лише у нас можете його дістати

СЛОВО ПРАВДИ. Се книжочка дуже інтересна, з якої можете довідатися про церковну справу. Написав її священник Григ. Петров. Коштує лише 15 центів

ЛИСТ ШИНКАРА ДО ЧОРТА, правдиве, сумне але дуже цікаве оповідання про те, як то всі нескільні сили спрягаються, щоби нещасного чоловіка втягнути в поганий наліг п'яньства. Коштує 15 центів.

РИЦАР І СМЕРТЬ, сьмішна і дуже цікава історія .5

РОЗМОВА ПОЛЯКА З РУСИНОМ і 2)

РОЗКАЗИ ПРО МОСКАЛІВ, Сю книжку дуже любить народ читати і незадовго не стане її на складі. Спішіть з замовленєм, бо и тім буде за пізно. коштує .15

КАЗКИ ЗА ЖИДІВ .10

Руська Книгарня має також на складі книжочку, дуже люблену народом. н. з. „Пісні про Канаду і Австрію” яку видала своїм накладом, а котру продає по .40 а також „Нові Пісні” за 25 центів де на ній народних пісень зложені пісні політичні, пісні на жидів і т. д.

Вийдуть незадовго з друку:

- 1) ЯК ХРИСТОС ПРИЙМАЄ ГРІШНИКА
- 2) ПРАВОВІРНИЙ КАТОЛИК
- 3) ХТО ТАКІ БАПТИСТИ?

Незадовго вийде з під праси накладом Руської Книгарні РУСЬКО-АНГЛІСКИЙ і АНГЛІЙСКО-РУСЬКИЙ

Кишенковий Словарець

що буде обнімати до 30 тисяч слів. Оправлений в мягоньку шкірку з золотими витисками. Ціну подамо пізніше в газетах.

Пишіть по наш загальний, ілюстрований Каталог, і замовляйте книжки пишучи на адресу:

RUSKA KNYHARNIA

850 Main st.

Winnipeg, Man.